CONUSC, Protocolul de la Kyoto, Acordul de la Paris și angajamentele Părților semnatare

Vasile SCORPAN, managerul Oficiului Schimbarea climei, Ministerul Mediului

Seminarul de coordonare BUR-2
25 noiembrie 2016

Scurt istoric asupra CONUSC.

1. În 1990 Asamblea generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite a creat un Comitet Interguvernamental de Negocieri (Intergovernmental Negotiating Committee) pentru negocierea şi elaborarea obiectivelor unei Convenţii cadru privind Schimbarea Climei (CONUSC).

2. la 9 mai 1992 la New York a fost aprobat textul CONUSC.

3. Semnarea Convenţii a avut loc în două etape. (i) Prima etapă de semnare (4-14 iunie 1992) a fost deschisă pe parcursul lucrărilor Conferinţei Naţiunilor Unite asupra Mediului, care a avut loc la Rio de Janeiro în perioada 3-14 iunie 1992. (ii) A două etapă destinată semnării Convenţiei a durat de la 20 iunie 1992 până la 19 iunie 1993 şi a fost coordonată de către Cartierul General al Naţiunilor Unite.

OBIECTIVELE CONVENŢIA-CADRU A ORGANIZAŢŢIEI NAŢIUNILOR UNITE CU PRIVIRE LA SCHIMBAREA CLIMEI

Articolul 2. Obiectivul final al prezentei convenţii este de a stabiliza, concentraţiile de gaze cu efect de seră în atmosferă la un nivel care să împiedice orice perturbare antropică periculoasă a sistemului climatic (“sistem climatic” înseamnă ansamblul atmosferei, hidrosferei, biosferei şi geosferei şi interacţiunea lor).

Se va conveni să se atingă acest obiectiv într-un interval de timp suficient pentru ca (i) ecosistemele să se poată adapta natural la schimbările climatice, (ii) pentru ca producţia alimentară să nu fie ameninţata, iar dezvoltarea economică să se poată desfăşura în mod durabil.

CONVENŢIA-CADRU A ORGANIZAŢŢIEI NAŢIUNILOR UNITE CU PRIVIRE LA SCHIMBAREA CLIMEI

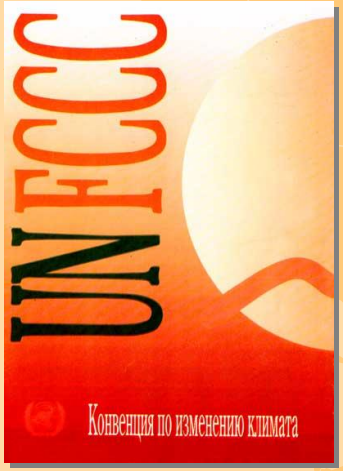

HOTARIREA PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA pentru ratificarea Conventiei-cadru a Organizatiei Natiunilor Unite cu privire la schimbarea climei nr.404-XIII din 16.03.95. Monitorul Oficial al R.Moldova nr.23 din 27.04.1995

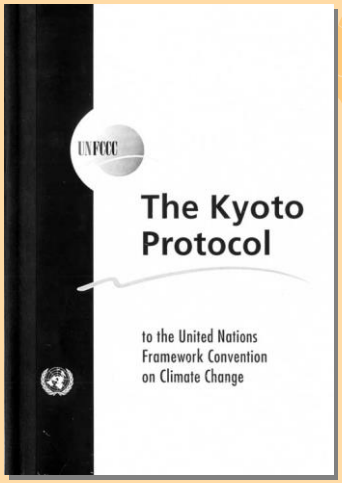

LEGEA REPUBLICII MOLDOVA pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul de la Kyoto la Conventia-Cadru a Organizatiei Natiunilor Unite cu privire la schimbarea climei nr. 29-XV din 13.02.2003. Monitorul Oficial al R.Moldova N 48 din 18.03.2003

CONCEPTUL DE VULNERABILITARE ŞI ADAPTARE ÎN CADRUL CONUSC

Schimbarea climei

Sporirea temperaturii, nivelului mării, modificarea precipitaţiilor, secete, inundaţii

A D A P T A R E A

V U L N E R A B I L I T A T E

Impactul asupra populaţiei şi a sistemelor naturale

Resursele alimentare şi de apă, ecosisteme şi biodiversitate, aşezări umane, sănătatea populaţiei

ADAPTAREA

Activitate antropogenică (Emisii de Gaze cu Efect de Seră)

Atenuarea impactului

Programe de dezvoltare socio-economică

Creşterea economică
Tehnologii
Populaţia
Managementul

Protocolul de la Kyoto la CONUSC

- La COP 3 (Kyoto, 1997) a fost adoptat Protocolul de la Kyoto, care reprezintă un instrument de aprofundare a angajamentelor Părţilor în cadrul Convenţiei, prin obligarea ţărilor industrial dezvoltate şi celor cu economia în tranziţie (în total 37 de ţări industrial dezvoltate şi UE) incluse în Anexa I a Convenţiei să reducă în perioada 1 ianuarie 2008 – 31 decembrie 2012 (prima perioadă de angajament a Protocolului de la Kyoto) emisiile totale de GES direct cu cel puţin 5%, în comparaţie cu emisiile înregistrate în anul 1990.
- Republica Moldova a ratificat Protocolul de la Kyoto la 13 februarie 2003. Ca ţară neinclusă în Anexa I a Convenţiei, RM nu a avut angajamente de reducere a emisiilor de GES în prima perioadă de angajament a Protocolului de la Kyoto.
- Protocolul de la Kyoto a intrat în vigoare pe 16 februarie 2005

Decizii CONUSC (I)

- La COP 13 (Bali, 2007) a fost adoptat Planul de acţiune de la Bali. Ţările în curs de dezvoltare au convenit pentru prima dată să elaboreze şi să implementeze *acţiuni de atenuare adecvate la nivel naţional* (engl.: NAMA – National Appropriate Mitigation Actions), în contextul dezvoltării durabile, sprijinite prin intermediul transferului tehnologic, finanțării adecvate şi acțiunilor de consolidare a capacităţilor.
- La COP 15 (Copenhaga, 2009) a fost aprobată și a fost propusă spre implementare o declaraţie politică adoptată în sprijinul limitării încălzirii globale cu nu mai mult de 2°C comparativ cu nivelul preindustrial, în contextul echităţii şi dezvoltării durabile.
- Această declarație a primit denumirea de *Acordul de la Copenhaga* și reafirmă aspectele de dezvoltare în contextul schimbărilor climatice, inclusiv prin intermediul implementării Strategiilor de Dezvoltare cu Emisii Reduse (engl.: LEDS – Low Emissions Development Strategies).

Decizii CONUSC (II)

Republica Moldova s-a asociat Acordului de la Copenhaga în luna ianuarie 2010 şi a prezentat un obiectiv de reducere a emisiilor, care este specificat în anexa nr. II a acestui Acord.

Ținta acțiunilor de atenuare a RM în cadrul acestui Acord o constituie *„reducerea cu nu mai puţin de 25% faţă de anul de referinţă (1990) a nivelului total naţional al emisiilor de GES către anul 2020, prin punerea în aplicare a mecanismelor economice axate pe atenuarea schimbărilor climatice la nivel mondial, în conformitate cu principiile şi prevederile CONUSC".*

Această ţintă a fost prezentată fără a indica acţiuni specifice de atenuare adecvate la nivel naţional, identificate şi cuantificate, și fără clarificări suplimentare cu privire la sprijinul necesar atingerii acesteia.

Concomitent, se recunoaşte că pentru atingerea acestei ţinte va fi nevoie de un sprijin semnificativ financiar, tehnologic şi de consolidare a capacităţilor, care poate fi oferit prin intermediul mecanismelor CONUSC.

Decizii CONUSC (III)

- La COP 16 (Cancun, 2010) a fost adoptat Acordul de la Cancun, care încurajează ţările în curs de dezvoltare să pregătească LEDS-uri în contextul dezvoltării durabile şi să întreprindă NAMA. Prin Acordul de la Cancun „*se conştientizează că stoparea schimbărilor climatice necesită o schimbare de paradigmă spre construirea unei societăţi cu emisii reduse de carbon, care oferă oportunităţi substanţiale şi asigură o creştere economică continuă şi o dezvoltare durabilă*".
- A fost stabilită, de asemenea, periodicitatea de elaborare a comunicărilor naţionale ale ţărilor neincluse în Anexa I (Decizia 1/CP.16). În conformitate cu aceasta, ţările neincluse în Anexa I urmează să prezinte Secretariatului CONUSC, odată la patru ani Comunicările Naţionale (CN), respectiv odată la doi ani Rapoartele Bienale Actualizate (RBA), care să conţină **rezumat** sau ca o **anexă tehnică** separată un **Raport Naţional de Inventariere (RNI),** componentă a inventarului, **care să prezinte detaliat şi transparent modalitatea de parcurgere a procedurii de realizare a inventarului naţional al emisiilor antropice de GES rezultate din surse sau din reţinerea prin sechestrare a CO_2, incluzând informaţii privind tendinţele emisiilor, categoriile-cheie, datele privind activitatea, factorii de emisie, metodele de estimare, asigurarea şi controlul calităţii, incertitudinile, recalculările şi îmbunătăţirile prevăzute, pentru fiecare categorie de sursă sau sechestrare inclusă în inventarul naţional.**

Decizii CONUSC (IV)

- La COP 17 (Durban, 2011) a fost adoptat Ghidul privind elaborarea şi raportarea către CONUSC a Rapoartelor Bienale Actualizate ale ţărilor neincluse în Anexa I (Decizia 2/CP.17 şi Anexa III la această decizie).

- În conformitate cu capacităţile existente la nivel naţional şi nivelul de suport internaţional obţinut pentru raportare, ţările neincluse în Anexa I urmau să prezinte Secretariatului CONUSC către sfârşitul lunii decembrie 2014, primul Raport Bienal Actualizat.

- Acesta urmează a fi elaborat cu o periodicitate de doi ani, şi raportat Secretariatului CONUSC ca un document de sine stătător, sau ca un **rezumat** al unor părţi din Comunicările Naţionale, în cazul în care anul de raportare a acestora coincide.

Decizii CONUSC (V)

- Cu referinţă la ţările neincluse în Anexa I, la COP 17 de la Durban (Decizia 2/CP.17 şi Anexa IV la aceasta) a fost aprobată înfiinţarea procesului de consultare internaţională şi analiză (engl.: ICA – International Consultation and Analysis).
- Acest proces este constituit din 2 etape:
  i. **evaluarea tehnică a Rapoartelor Bienale Actualizate (RBA); şi**
  ii. **facilitarea unui schimb de opinii între Părţile semnatare ale CONUSC vizavi de conţinutul RBA şi rezultatele evaluării tehnice.**
- Procesul de consultare internaţională şi analiză are ca scop sporirea transparenţei şi responsabilităţii faţă de informaţia raportată de către ţările neincluse în Anexa I în RBA.
- Evaluarea tehnică este iniţiată în termen de 6 luni din momentul raportării oficiale a RBA Secretariatului CONUSC şi este realizată de către o echipă de experţi tehnici (Team of Technical Experts).

Decizii CONUSC (VI)

- La COP 18 (Doha, 2012) a fost aprobat Amendamentul de la Doha la Protocolul de la Kyoto.
- Amendamentul de la Doha include:
  - noi angajamente pentru ţările incluse în Anexa I la Protocolul de la Kyoto în perioada a doua de angajament (1 ianuarie 2013–31 decembrie 2020);
  - o listă revăzută a GES ce urmează a fi raportate de către ţările din Anexa I în perioada a doua de angajament; şi
  - un şir de amendamente la câteva articole ale Protocolului de la Kyoto care în mod specific se referă la anumite aspecte ce ţin de prima perioadă de angajament şi care urmau a fi revăzute pentru a rămâne valide şi în perioada a doua de angajament.

Decizii CONUSC (VII)

- Către 21 decembrie 2012, Amendamentul de la Doha la Protocolul de la Kyoto a fost expediat de către Secretarul General ONU, acţionând în calitate de depozitar, tuturor Părţilor semnatare ale CONUSC, în conformitate cu stipulările Articolelor 20 şi 21 ale Protocolului.
- Conform Amendamentului de la Doha la Protocolul de la Kyoto, în perioada a doua de angajament ţările industrial dezvoltate urmează să reducă emisiile de GES cu cel puţin 18% comparativ cu nivelul anului de referinţă (1990).
- Către 15 august 2015 , doar 41 ţări au ratificat Amendamentul de la Doha la Protocolul de la Kyoto, dintre care marea majoritate sunt ţări neincluse în Anexa I la CONUSC şi Protocolul de la Kyoto.

Decizii CONUSC (VIII)

- La COP 19 (Varşovia, 2013), Părţile au convenit să comunice contribuţiile naţionale determinate intenţionat (CNDI) (engl.: INDC – Intended National Determined Contributions) (Decizia 1/CP.19), pentru a fi incluse în noul Acord Climatic 2015 ce urmea a fi considerat şi aprobat la COP 21 (Paris, 2015) şi care să acopere o nouă perioadă de angajament (1 ianuarie 2021–31 decembrie 2030) privind reducerea emisiilor de GES.
- De asemenea, la COP 19 (Decizia 21/CP.19) a fost aprobat Ghidul general privind procedurile domestice de măsurare, raportare şi verificare a acţiunilor de atenuare adecvate la nivel naţional a ţărilor în curs de dezvoltare.
- Acest Ghid oferă un fundament solid pentru noul Acord Climatic 2015 de la Paris.

Decizii CONUSC (IX)

- La COP 20 (Lima, 2014) Părţile au enunţat Apelul de la Lima pentru Acțiuni Climatice, prin care Părţile au fost invitate în mod repetat (Decizia 1/CP.20) să comunice Secretariatului CONUSC CNDI/INDC în vederea atingerii obiectivului Convenţiei după cum este stabilit în Articolul 2.
- Părţile au stabilit, că pentru a facilita o mai mare claritate, transparenţă şi înţelegere, CNDI/INDC urmează să includă următoarele aspecte:
  - (i) informații cuantificabile privind perioada de referință;
  - (ii) cadrul temporal și perioada realizării contribuţiei;
  - (iii) spectrul (includerea gazelor și sectoarelor), tipul şi cuprinderea contribuției;
  - (iv) procesele de planificare în contextul aprobării contribuţiilor naţionale determinate intenţionat;
  - (v) prezumţiile-cheie și abordările metodologice ce urmează a fi folosite pentru cuantificarea emisiilor şi reducerilor de GES; şi
  - (vi) informaţii despre considerentele ţării privind cât de echitabilă şi ambiţioasă este contribuţia sa naţională determinată intenţionat, prin considerarea circumstanţelor naţionale specifice; respectiv, cum contribuţia sa naţională determinată intenţionat va facilita atingerea obiectivului Convenţiei, după cum este stabilit în Articolul 2.

Decizii CONUSC (X)

- În conformitate cu *Apelul de la Lima pentru Acțiuni Climatice*, ţările au fost invitate să prezinte CNDI/INDC, termenul-limită de prezentare fiind 30 septembrie 2015.
- Secretariatul CONUSC a fost solicitat să pregătească până către 1 noiembrie 2015 un Raport de sinteză privind efectul agregat global al contribuţiilor naţionale determinate intenţionat.
- Republica Moldova este dedicată pe deplin proceselor de negociere ale CONUSC pentru adoptarea la COP 21 a unui Protocol, sau a unui alt instrument legal sau document cu forță juridică în conformitate cu prevederile Convenției, aplicabil în raport cu toate Părțile, în conformitate cu obiectivul de menținere a încălzirii globale la o creştere prognozată către anul 2100 sub 2°C comparativ cu perioada preindustrială; şi pe 25 septembrie 2015 şi-a declarat oficial contribuția națională determinată intenţionat și informația asociată pentru a facilita claritatea, transparența și înțelegerea în raport cu stipulările Deciziilor 1/CP.19 și 1/CP.20.

Decizii CONUSC (XI)

- Astfel, Republica Moldova intenționează să atingă către anul 2030 ținta necondiționată de reducere a emisiilor de GES cu 64-67% comparativ cu nivelul înregistrat în anul 1990, şi va întreprinde eforturi maxime pentru a reduce emisiile de GES cu 67% comparativ cu nivelul înregistrat în anul 1990.
- Angajamentul de reducere respectiv ar putea fi sporit în mod condiționat până la circa 78%, în conformitate cu un viitor acord global, care ar aborda teme importante, precum oferirea de resurse financiare cu costuri reduse, transferul de tehnologii și cooperarea tehnică, accesul la toate acestea în măsură corespunzătoare cu provocările schimbărilor globale ale climei.
- Țintele de reducere a emisiilor de GES au fost stabilite într-un buget al emisiilor, care să cuprindă perioada începând cu 1 ianuarie 2021 și până la 31 decembrie 2030.

Decizii CONUSC (XII)

La ce-a de-a 21 Conferință a Părților a fost aprobat Acordul de la Paris (Decizia 1/CP.21).

1. Prezentul Acord, în îmbunătățirea implementării Convenției, inclusiv a obiectului său, are ca scop consolidarea reacției globale la amenințarea schimbărilor climatice, în contextul dezvoltării durabile și eforturilor de eradicare a sărăciei, inclusiv prin:

(a) Menținerea creșterii temperaturii medii globale cu mult sub 2°C peste nivelele pre-industriale și continuarea eforturilor de limitare a creșterii temperaturii la 1.5°C peste nivelele pre-industriale, recunoscând că astfel s-ar reduce în mod semnificativ riscurile și impacturile schimbărilor climatice;

(b) Creșterea abilității de adaptare la impacturile adverse ale schimbărilor climatice și încurajarea rezistenței la schimbările climatice și dezvoltarea cu emisii scăzut de gaze cu efect de seră, într-un mod ce nu amenință producția; și

(c) Armonizarea fluxurilor financiare cu o evoluție către un nivel scăzut de emisii de gaze cu efect de seră și o dezvoltare rezistentă la schimbări climatice.

2. Prezentul Acord va fi implementat pentru a reflecta echitatea și principiul responsabilităților și capacităților comune dar diferite, în lumina diverselor circumstanțe naționale.

Decizii CONUSC (XIII)

Republica Moldova a semnat Acordul de la Paris la 21 septembrie 2016.

La momentul actual la nivel național s-a inițiat procesul de pregătire pentru ratificarea acestui Acord de către Parlamentul R.M.

Pe viitor fiecare Parte, inclusiv și Republica Moldova va pregăti, comunica și menține contribuții succesive, determinate la nivel național, pe care intenționează să le atingă. Părțile vor lua măsuri naționale de reducere cu scopul de a atinge obiectivele contribuțiilor.

Fiecare contribuție succesivă a Părților, determinată la nivel național, va reprezenta evoluția față de contribuția curentă a Părții, determinată la nivel național, și va reflecta cel mai ridicat nivel de ambiție posibilă, reflectând responsabilitățile și capacitățile sale comune dar diferite, în lumina diverselor circumstanțe naționale.

Acordul de la Paris a intrat în vigoare la 4 noiembrie 2016. La momentul actual acesta este ratificat de către 113 țări din cele 196, care sunt membre (Părți) la CONUSC.

Decizii CONUSC (XIV)

La ce-a de-a 22 Conferință a Părților (COP-22) la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, care a avut loc în perioada 7-18 noiembrie 2016 toate Deciziile aprobate au ca obiectiv general operaționalizarea cât mai repede posibilă a Acordului de la Paris. Toate țările sunt îndemnate și au sprijinit ideea de a elabora tot cadrul de reglementare necesar pentru operaționalizarea Acordului de la Paris până în anul 2018. Inițial operaționalizarea acestui Acord era prevăzută către anul 2020.

Principala Decizii aprobată în cadrul COP-22 în acest aspect este Decizia ”Pregătirile pentru intrarea în vigoare a Acordului de la Paris și prima sesiune a Conferinței părților care funcționează ca reuniune a părților la Acordul de la Paris.

Această Decizie stabilește principiile de acțiune în următoarele aspecte:

Intrarea în vigoare a Acordului de la Paris
Finalizarea programului de lucru în cadrul Acordului de la Paris
Alte aspecte legate de punerea în aplicare a Acordul de la Paris
Fondul de Adaptare
Facilitarea dialogului până în 2018
Consolidarea acțiunilor la nivel global înainte de 2020.

Mulţumesc pentru atenţie !

E-mail: clima@clima.md